

Leerplanvoorstelling Nederlands D/A basis

Vooraf

- Welkom
- Wie zijn wij?
- Uitgangspunt: leerplan verkend (leerpad)
- Praktische afspraken
 - Leerplanvoorstelling wordt opgenomen
 - Micro's dempen
 - Voorstelling van LP niet onderbreken
 - Vragen in de padlet, de chat of achteraf mondeling (geen opname)

[Vragen of bekommernissen leerplan Nederlands D/A \(padlet.org\)](https://padlet.org)

Vragen of bekommernissen leerplan Nederlands D/A-finaliteit

Je kan hier doorlopend tijdens de sessie vragen of bekommernissen posten.

Algemene vragen over het leerplan

+

'Communicatie en informatie'

+

'Identiteit in diversiteit'

+

Literatuur

+

Taalgebruik en taalsysteem

+

Vragen rond de specifieke minimumdoelen/beroepskwalificaties

+

Suggesties voor verdere vorming of netwerking rond dit leerplan.

+

Sectie toevoegen

Doelstellingen

- Kennismaking met het nieuwe leerplan
- Aanreiken van inspirerende voorbeelden, enkele didactische wenken en interessante bronnen
- Beantwoorden van vragen

Plaats in de lessentabel

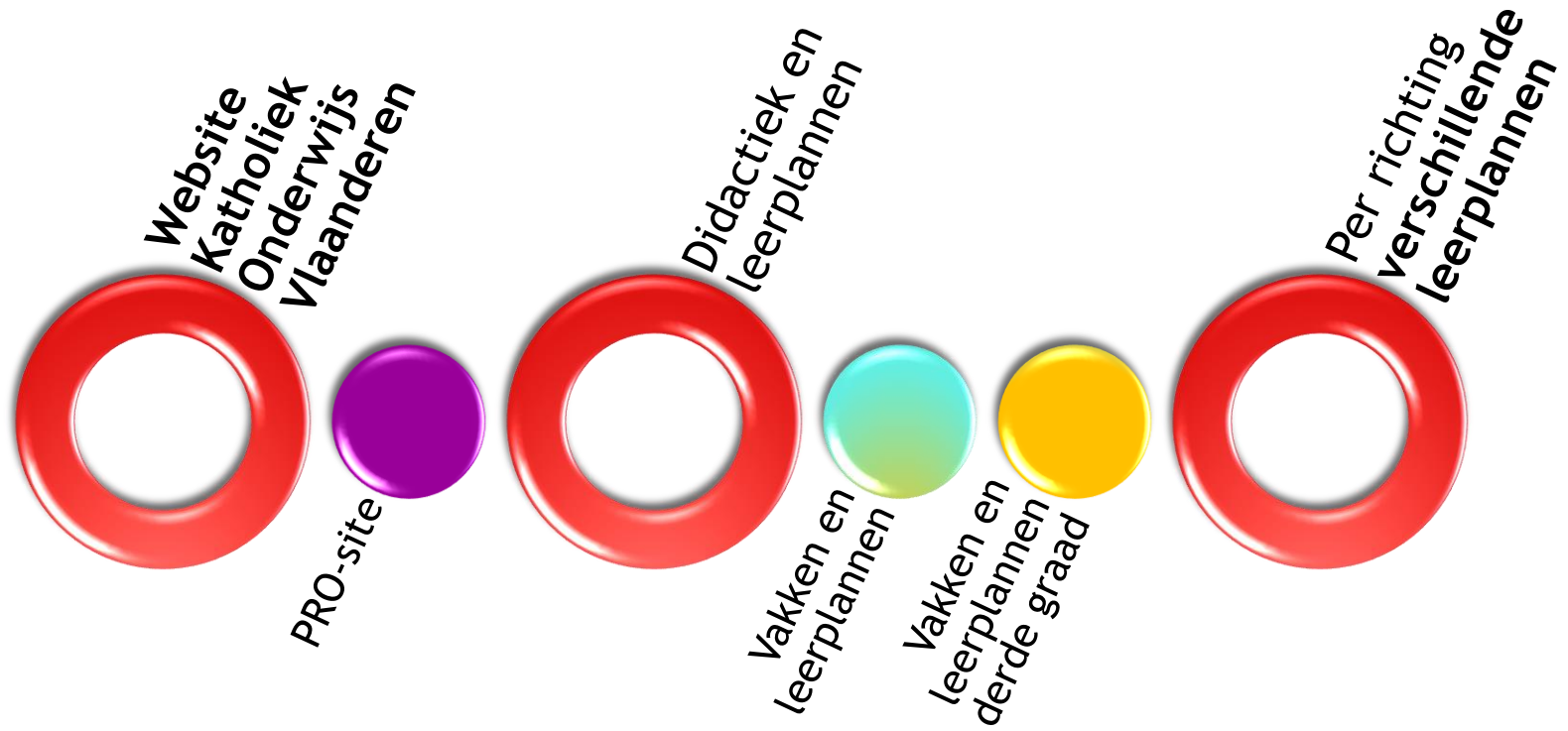
- 4 graaduren
- Voor alle D/A studierichtingen met uitzondering van:
 - Taal en Communicatie
 - Toerisme

Extra doelen

Aparte leerplanvoorstellingen en leerpaden!

NIEUWE LEERPLANNEN VERKENNEN

Derde graad

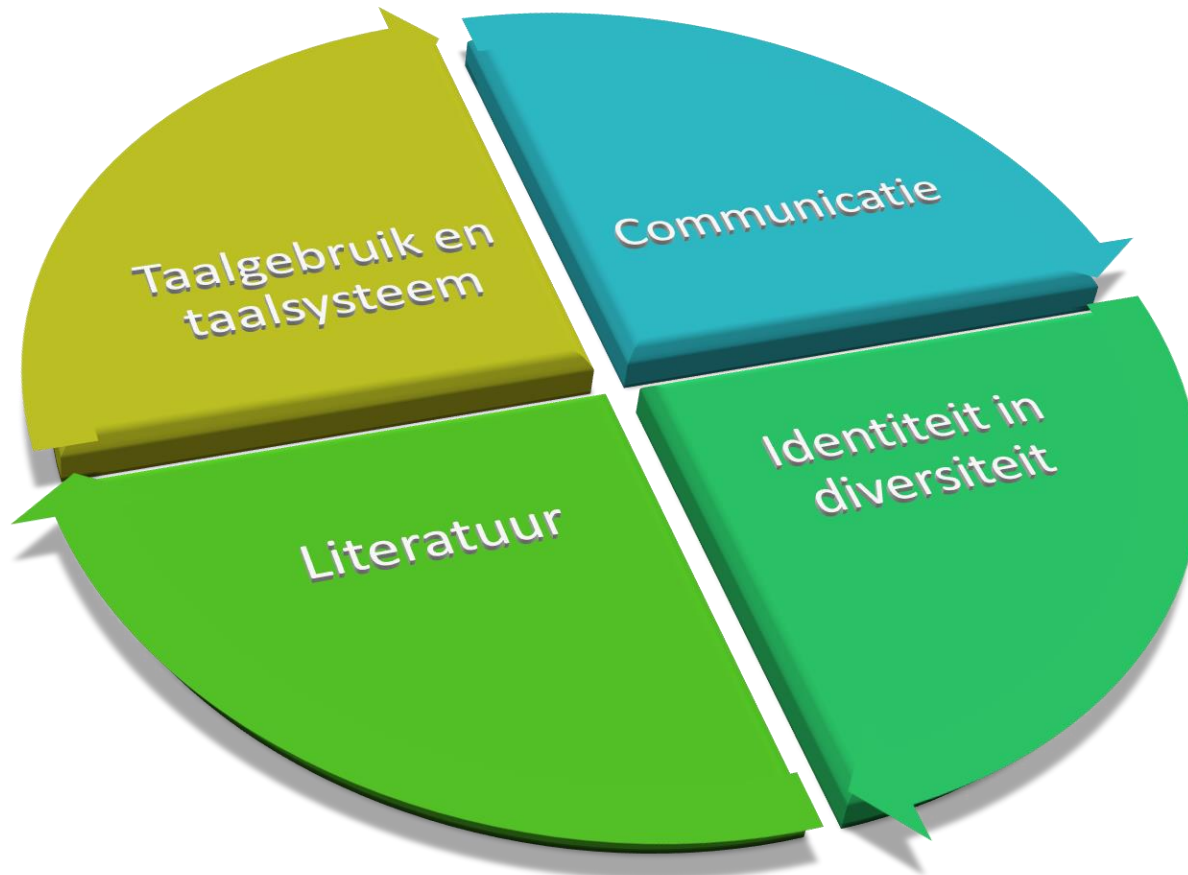

Algemene info

- Herkenbaarheid eerste en tweede graad, of LP MVT
- Geen attitudes in LP, wel belangrijk!
- Werkwoord in het LPD is belangrijk vb. bepalen, selecteren, verwoorden, uitdrukken ...
- Minimumdoelen!
 - ‘vrijheid’ en professionaliteit van de leraar
 - Kans om te verdiepen, verbreden, remediëren en in te spelen op doelgroep.

VIER COMPONENTEN

Derde graad

Overzicht

Leerplancomponent	doelstelling
Communicatie en informatie	1 - 7
Literatuur	8 - 9
Identiteit in diversiteit	10
Taal, taalgebruik en taalsysteem	11-14

VEERTIEN LEERPLANDOELLEN

Derde graad Nederlands D/A basis

Sterke
reductie in
aantal
doelen

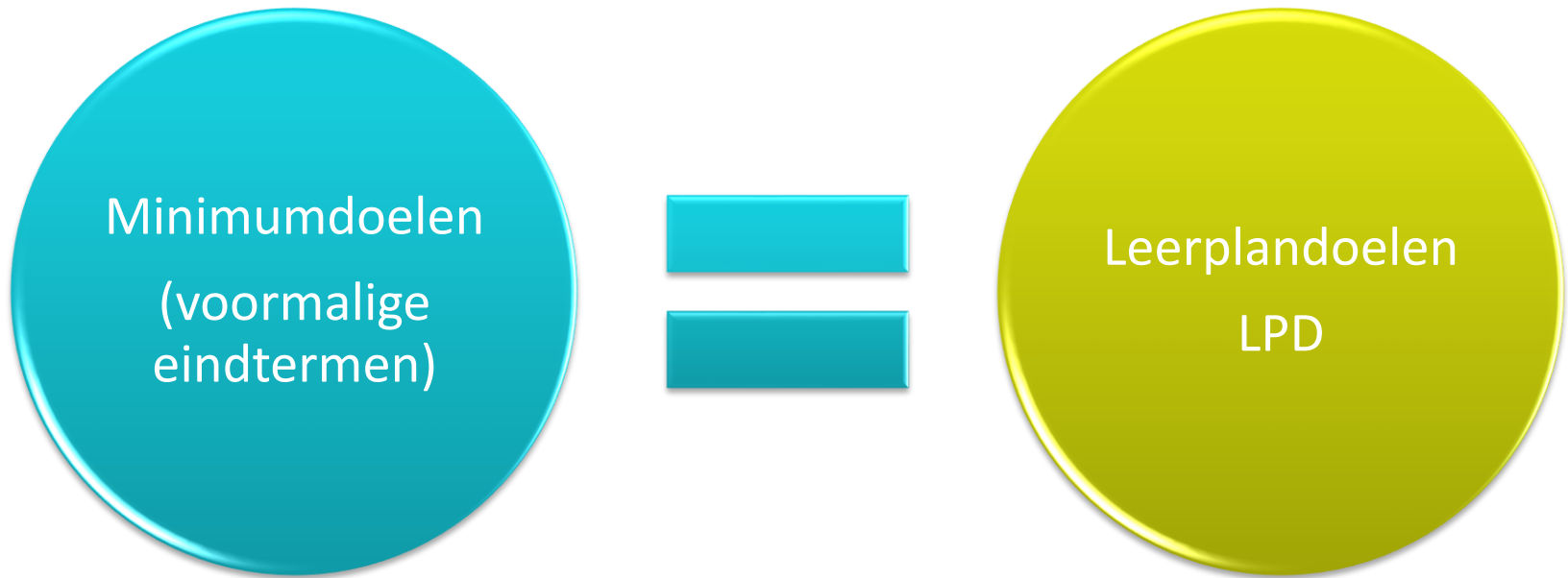
Wel
voldoende
uitdagent

Geen aparte
doelen rond
attitudes (*)
meer

VEERTIEN LEERPLANDOELLEN

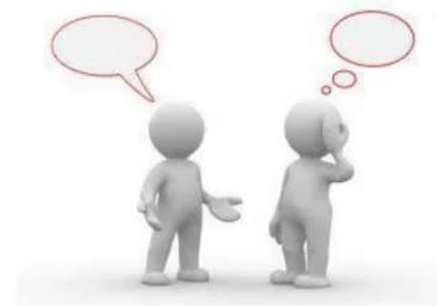
Derde graad

Hoe hoog mogen we de lat leggen? Moeten deze leerlingen enkel de basisdoelen halen, of mogen/moeten we wat meer verwachten?

Communicatie en informatie

LPD 1 en 2

De leerlingen bepalen het onderwerp, de hoofdgedachte en hoofdpunten bij het doelgericht lezen en beluisteren van teksten met deze kenmerken.

De leerlingen selecteren relevante informatie bij het lezen en beluisteren van teksten met deze kenmerken.

Kenmerken - Teksten receptieve vaardigheden

Teksten
Grote variatie aan tekstsoorten
Onderwerp
Concrete tot algemene inhoud
Structuur/samenhang
Complexe structuur
Herkenbare samenhang
Langere, complexere zinnen
Uiterlijk kenmerk (bijkomend mondelinge receptie)
Normaal spreektempo
<u>Informatiedichtheid</u>
Gemiddelde tot vrij hoge informatiedichtheid
Woordenschat
<u>Frequente</u> en laagfrequente woorden
Figuurlijk taalgebruik
Standaardnederlands en andere taalvariëteiten

Hoe check je online informatie?

De **HALT**-methode helpt je om in vier stappen een factcheck te doen.

Ho, stop even!
Lees, zie of hoor je iets dat hevige emoties oproept? Daal het dan niet direct, maar **sta eerst even stil** bij wat je ziet.

Analyseer het bericht en de bron
Ga na wie het bericht deelt. **Stel je hierbij twee vragen:** Is de bron wie of wat je verwachtts? Is de bron betrouwbaar genoeg om het verder te delen?

Lokaliseer andere bronnen en vergelijk meerdere berichten
Zoek de informatie op en kijk of er andere **betrouwbare bronnen** zijn die hetzelfde melden.

Traceer de originele context
Waar komt het bericht **origineel** vandaan? Misschien klopt het bericht wel, maar is er slechts een deel van de boodschap of context gegeven. Kijk ook of de datum klopt.

Meer weten? ➡ Check het **dossier nepnieuws** via [mediawijs.be/nepnieuws](https://www.mediawijs.be/nepnieuws)

Lessenpakket om kritisch en bewust, actief en creatief aan de slag gaan met nieuws en actualiteit

Met handleidingen, PPP, affiches, tools, werkbladen...

Hoe rijke teksten selecteren?

<https://rijketeksten.org/>

- **Wat rijke teksten zijn? (kijkwijzer)**
- **Hoe herken je rijke teksten?**
- **Waarom is het zo belangrijk om ermee te werken?**
- **Voorbeelden van rijke teksten om jouw lessen mee te verrijken. (ook voor zaakvakken binnen taalbeleid)**

LPD 3

De leerlingen vatten doelgericht een geschreven tekst (kenmerken) schriftelijk samen (samenvatting minimumvereisten).

Bijkomende minimumvereiste samenvatting

Structuur/Samenhang

Herformulering op het vlak van woordgebruik en zinsbouw

Hulpmiddelen bij schema's samenvatting

[Cornell note taking](#)

[Sketchnotes](#)

[Concept mapping](#) en knowledge mapping

Mindmapping via [verschillende programma's](#)

[Thinking maps](#)

Tagclouds en wordclouds via www.wordle.net

LPD 4

De leerlingen spreken en schrijven
doelgericht. (minimumvereisten)

Doelgericht schrijven en spreken: voorbeelden

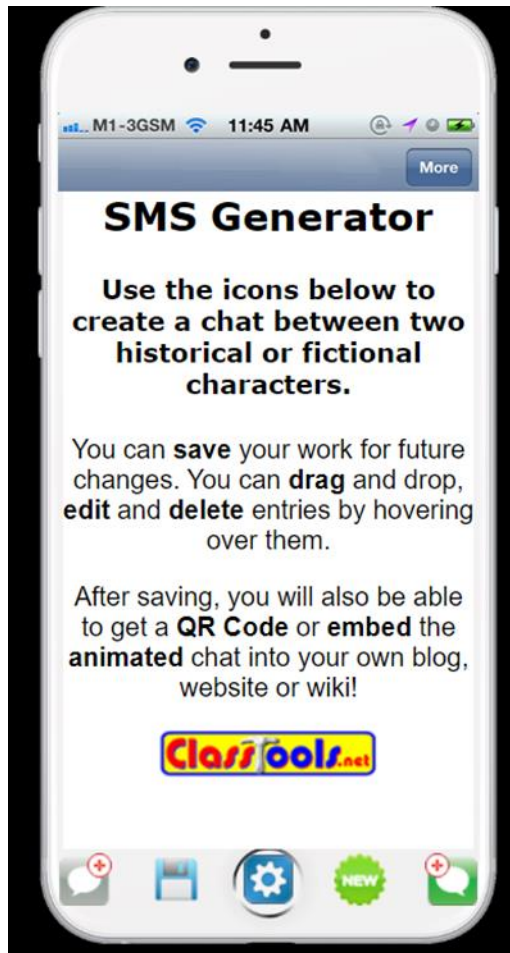
- CV
- Sollicitatiegesprek
- Getuigenis
- Zakelijke presentatie
- Instructies geven
- Formulieren invullen
- ...

LPD 5

De leerlingen nemen doelgericht deel aan mondelinge en schriftelijke interactie (minimumvereisten).

Schriftelijke en mondelinge interactie

- Telefoongesprekken
- Reservaties
- Chatboxen
- Interviews
- Informatie geven/vragen
- Verhoor
- Sollicitatiegesprek
- ...

LPD 6+

De leerlingen beargumenteren mondeling en schriftelijk een eigen mening.

Argumentenkaart: Voorstanders

Doel: Verder oefenen met het maken van sterke argumenten.

Wat ga je doen: Een uitgewerkt argument doorlezen, een argument aanvullen en een argument bedenken.

WAPENS STUREN NAAR EEN CONFLICTGEBIED DOET MEER KWAAD DAN GOED

Jullie zijn **voor** de stelling. De voor- en tegenstanders hebben allebei drie argumenten. Hieronder vind je:

1. Een uitgewerkt argument;
2. Een argument dat je zelf moet aanvullen;
3. Een argument dat je zelf moet verzinnen.

Argument 1

State:

'Wapens sturen verergert het conflict.'

Explain:

'Want, elk land dat wapens stuurt kan onderdeel worden van het conflict. Eerst is het conflict tussen twee landen. Zodra een derde land een kant kiest en wapens stuurt, is dat een extra vijand voor het land dat geen wapens ontvangt. Het derde land loopt het risico aangevallen te worden. Zo wordt het conflict steeds groter. Dat is slecht omdat je wilt dat een oorlog zo snel mogelijk stopt, zodat er zo min mogelijk schade is.'

Illustrate:

'Een voorbeeld is de oorlog in Oekraïne. Verschillende landen sturen nu zware oorlogswapens naar Oekraïne. Rusland dreigt tegenover deze landen dat zulke leveringen "onvoorspelbare gevolgen" kunnen hebben. Andere landen worden zo onderdeel van het conflict.'

Argument 2

State:

'De wapens kunnen verkeerd terecht komen.'

Explain:

- Waarom klopt je argument?
 - Waarom is er weinig zicht op wapens die naar een conflictgebied gaan?
 - Hoe kan dit ertoe leiden dat de wapens in verkeerde handen komen?
- Waarom doet het meer kwaad dan goed als dit gebeurt?
 - Bedenk hier zelf het antwoord.

Illustrate:

Geef een voorbeeld, feit of statistiek wat je argument ondersteunt. Omschrijf bijvoorbeeld wat er zou gebeuren als de levering onderweg naar het gebied onderschept wordt door een rebellengroep. Op deze manier maak je jouw argument overtuigender!

Argument 3

State:

Bedenk nu zelf een argument en vat deze in een korte zin samen. Waarom doet het meer kwaad dan goed om wapens te sturen naar een conflictgebied?

Explain:

- Waarom klopt je argument?
- Waarom is het effect van jouw argument goed/slecht/belangrijk?

Illustrate:

Geef een voorbeeld, (nieuws)feit of statistiek wat je argument overtuigender maakt.

Argumentenkaart: Tegenstanders

Doel: Verder oefenen met het maken van sterke argumenten.

Wat ga je doen: Een uitgewerkt argument doorlezen, een argument aanvullen en een argument bedenken.

WAPENS STUREN NAAR EEN CONFLICTGEBIED DOET MEER KWAAD DAN GOED.

Jullie zijn **tegen** de stelling. De voor- en tegenstanders hebben allebei drie argumenten. Hieronder vind je:

tegen

2. Een uitgewerkt argument;
2. Een argument dat je zelf moet aanvullen;
3. Een argument dat je zelf moet verzinnen.

Argument 1

State:

'Door wapens te sturen geef je essentiële steun.'

Explain:

'Want, zonder extra wapens kunnen sommige landen bepaalde vijanden nooit verslaan. Door wapens te sturen geef je een land een eerlijke kans om zichzelf te verdedigen. Dat maakt het conflict eerlijk. Dat is belangrijk, omdat wij zouden willen dat landen hetzelfde voor ons doen.'

Illustrate:

'Stel je voor dat Nederland geen wapens had en wij zouden door een willekeurig land worden aangevallen. Dan zouden wij ook afhankelijk zijn van de wapens van onze bondgenoten om de vijand tegen te houden.'

Argument 2

State:

'Door wapens te sturen geef je een belangrijke boodschap af.'

Explain:

- Waarom klopt je argument?
 - Welke boodschap geef je af aan het aanvallende land als je wapens stuurt naar het aangevallen land?
 - Hoe kan dit ertoe leiden dat het aanvallende land zich beter gaat gedragen?
- Waarom is het goed als dit gebeurt?
 - Bedenk hierzelf het antwoord.

Illustrate:

Geef een voorbeeld, feit of statistiek wat je argument ondersteunt. Omschrijf bijvoorbeeld hoe een pestkop zich gaat gedragen als de hele klas hem of haar aanspreekt op het gedrag. Op deze manier maak je jouw argument overtuigender!

Argument 3

State:

Bedenk nu zelf een argument en vat deze in een korte zin samen. Waarom doet het niet meer kwaad dan goed om wapens te sturen naar een conflictgebied?

Explain:

- Waarom klopt je argument?
- Waarom is het effect van jouw argument goed/slecht/belangrijk?

Illustrate:

Geef een voorbeeld, (nieuws)feit of statistiek wat je argument overtuigender maakt.

Stichting

Nederlands
Debat Instituut

schooldebatteren.nl

Eind januari vond de poëzieweek plaats, een weekje om de pracht van gedichten in de kijker te zetten. Via de bibliotheek namen maar liefst 52 mensen deel aan onze stapel-gedichten-wedstrijd!

Uiteindelijk kon er maar 1 de poëtische winnaar zijn, en dat is Marie. Proficiat Marie!

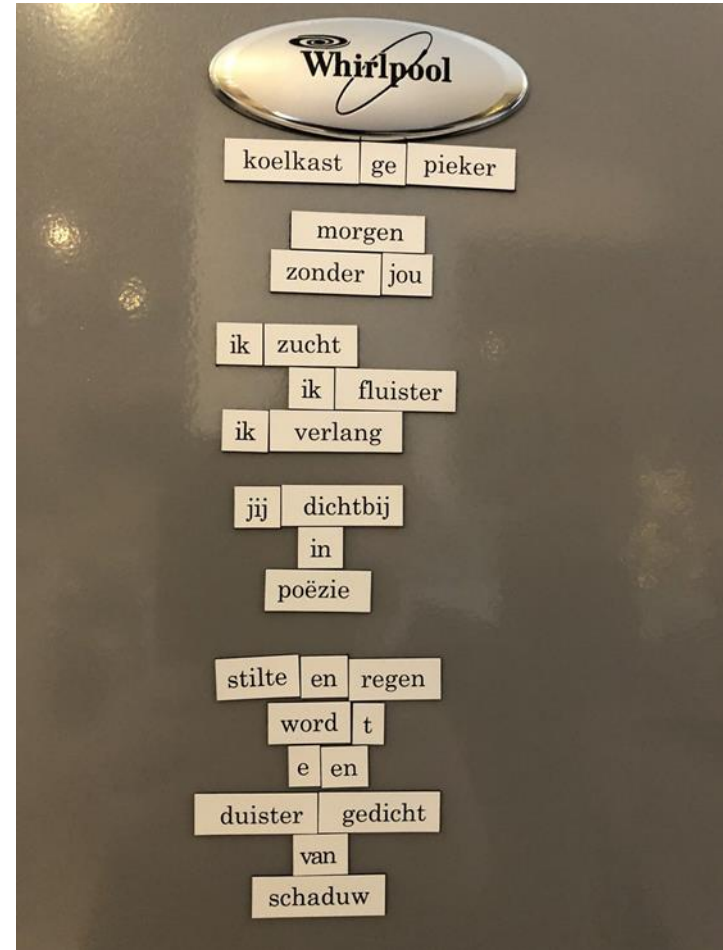
Haar gedicht luidt:

*De duisternis valt
achter de muur.
Ademloos
op zoek naar
het licht dat we verloren.*

<https://www.youtube.com/watch?v=9bbwxg6ADEk>

Eddy Van Daele on Twitter

Literatuur

“LEZEN IS DENKEN
MET HET HOOFD
VAN EEN ANDER
IN PLAATS VAN
DAT VAN JEZELF”

ARTHUR SCHOPENHAUER

LPD 8

**De leerlingen verwoorden de eigen
beleving en interpretatie van
literaire teksten**

Begin waar je wilt, en leer je gedachten in woorden uit te drukken

Met handleiding
docenten en kennisclips

Een mop, een gedicht, een sprookje, een krantenbericht, een roman, een handleiding of een rap: allemaal tekstsoorten (genres) die je een vorm geven waarin je als schrijver je gedachten kwijt kunt. In dit domein kun je oefenen met verschillende genres, en leert zo de vorm van elk genre kennen en gebruiken.

LPD 9

De leerlingen gaan in interactie over de relevantie van literaire teksten voor hun leefwereld, voor de samenleving waarin ze leven en voor de samenleving waarin de teksten ontstonden.

<https://didactieknederlands.nl/handboek/2021/04/leesclubs-in-literatuuronderwijs/>

Inspirerend materiaal en uitgewerkte lessen met o.a. doorklikmogelijkheden naar:

- Praten over romanfragmenten
- Praten over fictiefragmenten
- LitLab
- Leesclub in de klas
- ...

Identiteit in diversiteit

LPD 10

De leerlingen illustreren het effect van taaluitingen, taalvariëteiten en talen op identiteitsvorming en sociale omgang.

- Vertrek vanuit authentieke communicatie
- Geïntegreerd benaderen
- Anders- of meertaligheid van leerlingen inzetten!

Dialectloket
een website over taalvariatie van de Universiteit Gent

- Dialecten
- Sociolecten
- Tussentaal
- Jongerentaal
- Nederlands/België
- ...

Geluidsfragmenten, filmpjes en
lesmateriaal

Voorbeeld: liedjestekst of kijkfragment in het dialect

Kennen dialecten een (andere)
grammatica?

Hoe *vertaal* je de tekst en wat is het *effect*
hiervan? Welke woorden kennen geen AN-
alternatief?

Welke versie verkies je en *waarom*?

Bron: archief van het onderwijs

Beschrijving

De Nederlandse spoorwegen gaan reizigers niet langer aanspreken met "dames en heren", maar met "beste reizigers".

De verandering past binnen een nieuw genderneutraal beleid. "Dames en heren" wordt vandaag ook als te stereotiep en afstandelijk ervaren. In Vlaanderen zijn er in 2017 nog geen plannen om de omroepberichten te veranderen.

Terzake: genderneutraal persoonlijk voornaamwoord in het Frans

[VRT](#)

'lel' is een gloednieuw genderneutraal alternatief voor de Franse voornaamwoorden 'il' en 'elle'. Het inclusief persoonlijk voornaamwoord ontketent een heuse taalstrijd bij onze zuiderburen. Wat is er aan de hand? Voer voor gesprek met twee minnaars van de taal van Molière: professoren Pierre Sch...

19-11-2021 128 3

Laat: genderinclusief taalgebruik

[VRT](#)

Alle ambtenaren van de federale overheid hebben een brochure gekregen met tips voor genderinclusief schrijven. 00:00:37 We zien interviews met een aantal mensen over genderneutrale communicatie.

00:01:40 Katrien Van der Heyden, expert gendergelijkheid, vertelt dat de samenleving ontzettend aan he...

30-05-2022 175 7

Vakoverschrijdend werken?

<https://historia-europa.ep.eu/sites/default/files/Discover/EducatorsTeachers/ActivitiesForYourClassroom/id-teachers-notes-nl.pdf>

Lessuggestie over hoe onze identiteit sommigen insluit en anderen buitensluit

Taal, taalgebruik en taalsysteem

LPD 11 en 12

De leerlingen passen inzicht in taalgebruik toe ter ondersteuning van hun communicatieve handelingen.

De leerlingen passen inzicht in het taalsysteem toe ter ondersteuning van hun communicatieve handelingen.

Taalgebruik

Oranje cursief: eerste en tweede graad

Taalbeschouwing - Inzicht in deze concepten		
Tekstueel domein teksten	<i>tekstopbouwende elementen</i>	<i>titel</i> <i>tussentitel</i> <i>alinea</i>
	<u>tekststructuren</u>	<i>inleiding</i> <i>midden</i> <i>slot</i>
	vaste tekststructuren	
	<i>taalhandelingen</i>	
	<i>structuuraanduiders</i>	<i>signaalwoorden</i> <i>verwijswoorden</i>
	<i>tekstverbanden</i>	talige elementen om tekstverbanden aan te duiden
	<i>tekstsoorten</i>	
	status van uitspraken: elementen van argumentatie	<i>feit</i> <i>mening</i> <i>stelling</i> <i>standpunt</i> <i>argument</i> tegenargument <i>conclusie</i> drogreden
	effecten van <u>multimediale elementen</u>	
	<i>taalgedragsconventies en registers</i> <i>beleefdheidsconventies</i>	
communicatiemodel	<i>zender, boodschap, ontvanger, kanaal, context, doel, effect, ruis</i>	

Taalsysteem

Tabellen zie leerplan !!!

Enkele aandachtspunten (nieuw):

- Tussenletters
- Actieve en passieve zin (handelend voorwerp)
- Herkomst van woorden
- Gevoelswaarde van woorden
- Spelling van laagfrequente woorden
- ...

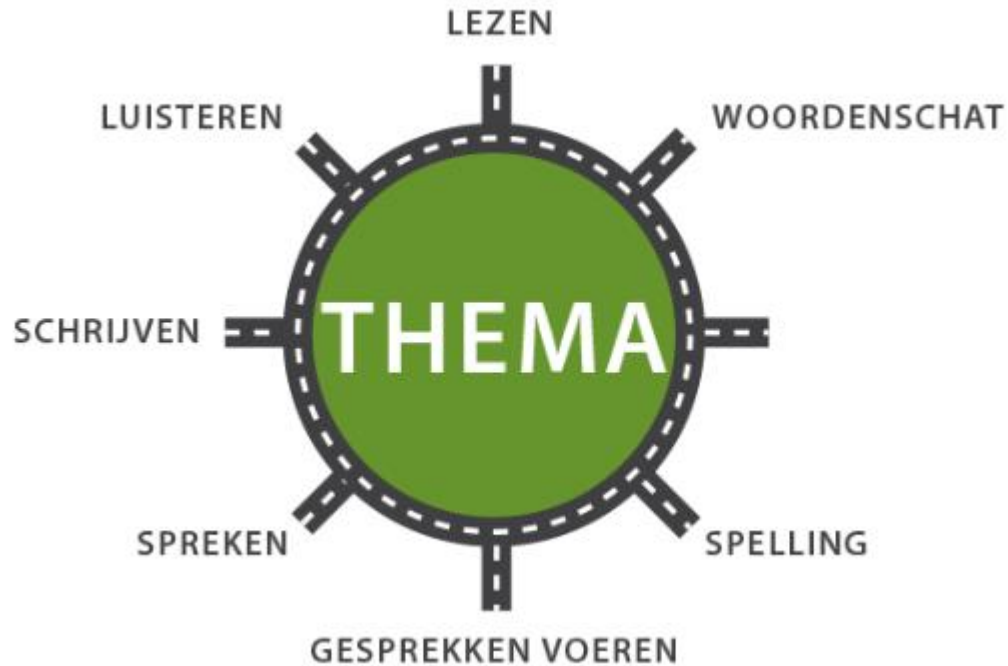

LPD 13

De leerlingen zetten eerder en nieuwverworven woordenschat in ter ondersteuning van hun communicatieve handelingen. (tekstkenmerken en minimumvereisten)

Geïntegreerd werken!

Afbeelding Lilian Boonstra

extra: interactie, gedachten en gevoelens verwoorden, eigen interpretatie, maar ook strategieën

LPD 14

De leerlingen zetten doelgericht strategieën in ter ondersteuning van informatieverwerking en communicatieve handelingen.

Belang van vakgroepwerking en leerlijnen

- Welke tekstsoorten worden in welke graad/welk jaar behandeld? Is dat receptief: lezen of beluisteren en moeten ze die ook produceren: mondeling of schriftelijk?
- Welke methodes van samenvatting werden al aangeboden, inge oefend?
- Met welke strategieën gaan ze in welk jaar expliciet aan de slag?
- Welke woordenschatvelden worden behandeld?
- Welke creatieve uitdrukkingsvormen met taal komen aanbod?
- Werken we met een portfolio literatuur? Wat lezen/beluisteren/bekijken ze in welk jaar?
- ...

Fysieke contactmomenten '23-'24

- Ingaan op vragen uit de Padlet
- Verdere concretisering
 - Voorbeelden
 - Lesideeën

Communicatie en concrete datums volgen
Aanbod in alle verschillende regio's

Nog vragen? Contacteer je begeleider.

RegioVL	Contact
Oost-Vlaanderen	Inge.detroyer@katholiekonderwijs.vlaanderen Peter.vandamme@katholiekonderwijs.vlaanderen
West-Vlaanderen	Barbara.axters@katholiekonderwijs.vlaanderen Ine.desplinter@katholiekonderwijs.vlaanderen
Antwerpen	Sophie.vangenechten@katholiekonderwijs.vlaanderen
Limburg	De vacature staat nog open
Mechelen-Brussel	Gino.bombeke@katholiekonderwijs.vlaanderen
VLP	Ingrid.saelen@katholiekonderwijs.vlaanderen

En nu ...?

fb.com/KatholiekOnderwijsVlaanderen

twitter.com/KathOndVla
twitter.com/BoeveLieven

www.linkedin.com/company/katholiekonderwijsvlaanderen

